

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.676/2017/4. szám

**Az ítélet a Pf.I.20.676/2017/5. számú végzéssel kijavítva.
Debrecen, 2018. február 26.**

A Debreceni Ítéltábla a dr. Helmeczy László ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, III. rendű felperes neve (címe) III. rendű, IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű, V.rendű felperes neve (címe) V. rendű és VI.rendű felperes neve (címe) VI. rendű felpereseknek - a Szűcs Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Szűcs Andrea ügyvéd) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen - amelynek pernyertessége érdekében a Dr. Polecsák Mária Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Polecsák Mária ügyvéd) által képviselt beavatkozó neve (címe) beavatkozott - kártérítés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.749/2014/94. számú, 95. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperesek által 97. sorszám, az alperes által pedig 96. és 99. sorszámok alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja.

A II. rendű felperesnek vagyoni kártérítés címén fizetendő marasztalás tőkeösszegét 6 429 535 (hatmillió-négyszázhuszonkilencezer-ötszázharmincöt) forintra, a II. rendű felperesnek fizetendő járadék összegét havi 138 150 (százharmincnolcezer-egyszázötven) forintra leszállítja azzal, hogy az alperes a járadékot 2017. június 1. napjától kezdődően köteles fizetni.

A III. rendű felperesnek vagyoni kártérítés címén fizetendő marasztalás tőkeösszegét 10 027 500 (tízmillió-huszonhétezer-ötszáz) forintra felemeli azzal, hogy az alperes a III. rendű felperes részére 2017. június 1. napjától kezdődően köteles járadékot fizetni.

Az alperes részére engedélyezett részletfizetést mellőzi, és a teljesítési határidőt 15 napban határozza meg.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a VI. rendű felperesnek 1 000 000 (egymillió) forintot, valamint ezen összeg után 2010. május 6. napjától 2013. június 30.

napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig pedig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot.

*

~~Mellőzi az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását, és kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 1 240 848 (egymillió-kétszáznegyvenezer-nyolcszáznegyvennyolc) forint elsőfokú perköltséget.~~
Az alperes elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét 283 152 (kétszáznyolcvanháromezer-százötvenkét) forintba leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 396 331 (háromszázkilencvenhatezer-háromszázharmincegy) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

2010. május 5. napján az akkor 23 éves I. rendű felperesen az alperes jogelődjének urológiai osztályán vesekő-eltávolításra irányuló beavatkozást végeztek. A műtét során használt típusú orvostechnikai készülék hibája miatt az I. rendű felperes szervezetébe nagy mennyiségű levegő került, ezért a keringése összeomlott. Az így kialakult oxigénhiány folytán az I. rendű felperes éberkómás állapotba került, amely jelenleg is fennáll. Az elsőfokú bíróság közbenső ítélettel megállapította, hogy az alperest teljes kártérítési felelősség terheli mindazon kárért, amely a felpereseket e mulasztással okozati összefüggésben érte. A Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.438/2015/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.

Az I. rendű felperes a beavatkozás idején már nyolc éve együtt élt az élettársával: a VI. rendű felperessel. Közös nevelték a kiskorú gyermekeiket, a műtét időpontjában 7 és 8 éves IV. és V. rendű felpereseket. A szüleitől: a II. és a III. rendű felperesektől külön költöztek, önálló családi házban laktak. Az I. rendű felperes munkaviszonyban állt, a minimálbérnek megfelelő összegű munkabért keresett, a VI. rendű felperes pedig kőművesként dolgozott.

Az I. rendű felperessel a beavatkozás óta fennálló éberkómás állapota miatt kontaktus nem teremthető, önállóan csak lélegezni tud, mozgásképtelen, táplálása szondán keresztül történik, székletét, vizeletét jelezni nem tudja, pelenkázásra szorul. Az ápolása során inhaláló gépet, a légutakban keletkezett nyák leszívására pedig szívógépet kell használni. Napi 24 órán keresztül felügyeletre, ápolásra és gondozásra van szüksége, amelyet a kórházból történt hazabocsátása, azaz 2010. szeptember 10. napja óta a szülei: a II. és a III. rendű felperesek látnak el. Ennek keretében a gyomorszondán keresztül pépesített ételekkel táplálják, fürdetik, a felfekvés elkerülése érdekében átmozgatják, lehetőség

szerint felültetik, pelenkázzák, a kanult és a gyomorszondát tisztán tartják, átkötik, a légúti nyákot leszívják. Az általuk végzett gondos ápolás, gondozás és felügyelet következtében az I. rendű felperesnél felfekvéses fekély nem alakult ki, az ízületei kielégítően mozgathatóak. Az I. rendű felperes a műtét óta rokkantnyugdíjban, a II. rendű felperes pedig 2010. október 12. napja óta - az I. rendű felperesre tekintettel - ápolási díjban részesül.

A II. és III. rendű felperesek 2010. szeptember 10. napját követően a lakásukat teljes egészében az I. rendű felperes ápolásának és gondozásának megfelelően rendezték át. A leányuk mellett magukhoz vették az unokáikat: a IV. és az V. rendű felpereseket is, az ő ellátásukról és gondozásukról szintén ők gondoskodnak. Bár a VI. rendű felperes a fiaival együtt nem költözött a II. és a III. rendű felperesekhez, szoros kapcsolatot tart fenn velük, rendszeresen látogatja őket, és besegít mind az I., mind pedig a IV. és az V. rendű felperes ellátásába, gondozásába.

A II. rendű felperes megfelelő alkalmazkodóképességű, erőfeszítésekre képes, felfogásmódjában a realitásban élő, feladatait, vállalásait megbízhatóan ellátó ember. Kellő önkontrollal, belső tartással, toleranciával rendelkezik, de az érzelmvilágában jelen van a szorongás, feszültség, amely összefüggésbe hozható az I. rendű felperes állapotával, a család megváltozott élethelyzetével. Mindezt azonban kontrollálni tudja, így a feszültség és szorongás testi vagy lelki tüneteket nem okoz nála.

A III. rendű felperest a lánya egészségi állapotában bekövetkezett súlyos, maradandó változás mélyen lesújtja. Emiatt indulatok feszülnek benne, szorongással, bizonytalansággal küzd, amit képes megfelelő mederben tartani, indulatait a munkába fordítja, feladatai ellátásában hasznosítja. Betegségi szintű mentális zavar nála sem alakult ki.

A IV. rendű felperes az édesanyjához az egészségi állapota ellenére erősen kötődik, beszél hozzá, segít az ápolásában. Életkorának megfelelően fejlett és érett mind szellemileg, mind lelkiállapotát tekintve. Az édesanyja betegségéhez, állapotához megfelelően tudott alkalmazkodni, nála betegségi szintű mentális vagy alkalmazkodási zavar ezzel összefüggésben nem alakult ki.

A V. rendű felperest az édesanyja állapota mélyen frusztrálja. A biztonságos világba vetett hitét elbizonytalanítja. Érzelmileg és indulatilag kissé kiegyensúlyozatlan, labilis alkalmazkodású, de tesz erőfeszítéseket, hogy megfeleljen az elvárásoknak. Időnként küzd a rosszabb hangulataival, az indulataival, a szorongásaival. Az édesanyját családtagként kezeli, beszél hozzá, elmeséli az iskolában történeteket. Betegségi szintű mentális zavar nem alakult ki nála.

A VI. rendű felperes a megváltozott életkörülményeihez nehezebben alkalmazkodik. Korábbi családi életének felbomlását rosszul viseli, ami érzelmi és hangulati életében negatív irányú változást idézett elő, de a mentális betegség szintjét ez sem éri el.

A felperesek a pontosított keresetükben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 355. §-ának (1), (2) és (4) bekezdései alapján arra kérték a bíróságot, hogy kötelezze az alperest:

- az I. rendű felperes részére 50 000 000 Ft, a II. és a III. rendű felperesek részére személyenként 15 000 000 Ft, a IV. és az V. rendű felperesek részére személyenként 40 000 000 Ft, a VI. rendű felperes részére pedig 15 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés és járulékai;
- a II. és a III. rendű felperesek részére személyenként 2010. szeptember 10. napjától kezdődően a mindenkori minimálbér kétszeresének megfelelő összegű ápolási és gondozási díj, továbbá egyetemlegesen 1 200 000 Ft lakás-átalakítási költség; végül
- az I. rendű felperes részére 2010. május 6. napjától kezdődően a mindenkori minimálbér és az I. rendű felperes által kapott rokkantnyugdíj különbözetének megfelelő összegű jövedelempótló kártérítési járadék megfizetésére.

Az alperes a nem vagyoni kártérítési keresetet eltúlzottnak, a vagyoni kárigényeket pedig - bizonyítottság hiányában - részben vagy egészben alaptalannak minősítette. A beavatkozó az alperessel egyező perbeli nyilatkozatot tett.

Az elsőfokú bíróság az utóbb kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy 12 havi egyenlő részletben fizessen meg:

- nem vagyoni kártérítés címen az I. rendű felperesnek 20 000 000 Ft-ot, a II. és a III. rendű felpereseknek személyenként 10 000 000 Ft-ot, a IV. és az V. rendű felpereseknek pedig személyenként 20 000 000 Ft-ot, valamint ezen összegek után 2010. május 6. napjától a kifizetés napjáig az elsőfokú ítéletben írt mértékű kamatot;
- jövedelempótló kártérítés címen az I. rendű felperesnek 2 777 865 Ft-ot és ennek 2014. január 16. napjától a kifizetés napjáig járó kamatát, 2017. május 1. napjától kezdődően pedig havi 48 863 Ft jövedelempótló járadékot;
- lejárt járadék címen a II. rendű felperesnek 6 778 447 Ft-ot és ennek 2014. január 16. napjától a kifizetés napjáig járó kamatát, 2017. május 1. napjától kezdődően pedig havi 141 030 Ft járadékot;
- lejárt járadék címen a III. rendű felperesnek 9 968 000 Ft-ot és ennek 2014. január 16. napjától a kifizetés napjáig járó kamatát, 2017. május 1. napjától kezdődően havi 191 250 Ft járadékot.

Megállapította, hogy bármely részlet elmaradása esetén az egész tartozás esedékessé válik. Az I-V. rendű felperesek keresetét ezt meghaladóan, a VI. rendű felperes keresetét pedig teljes egészében elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I-V. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 800 000 Ft perköltséget, az államnak pedig külön felhívásra 329 527 Ft állam által előlegezett költséget. A 41. sorszámú ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezte, a 2017. május 1. napjától fizetendő járadék tekintetében pedig az ítéletét előzetesen végrehajthatónak nyilvánította.

A határozatát azzal indokolta, hogy a felek által elfogadott orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes önállóan kizárólag lélegezni tud, minden egyéb vonatkozásban ellátásra szorul. Emiatt a testi és a lelki egészséghez fűződő személyiségi joga, valamint a családban éléshez fűződő személyiségi joga jelentős mértékben sérült. Rámutatott, hogy

ezzel együtt az I. rendű felperes által követelt nem vagyoni kártérítés nem állt arányban a kár bekövetkeztekor uralkodó ár- és értékviszonyokkal, valamint a bírói gyakorlattal, így 20 000 000 Ft-ban állapította meg az őt megillető kárpótlás összegét.

Kifejtette, hogy a II. és a III. rendű felperesek élete a káresemény miatt szintén jelentősen megváltozott, hiszen míg korábban magukkal is tudtak törődni, jelenleg a mindennemű kommunikációra képtelen gyermekük ápolása, gondozása, valamint az unokáik ellátása tölti ki az életüket, amely nagy fizikai és pszichés terhet jelent számukra. Megállapította, hogy az őket ért sérelemmel a káreseménykor fennállt ár- és értékviszonyokra, valamint a bírói gyakorlatra is figyelemmel személyenként 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés áll arányban.

A IV. és az V. rendű felperesek életét a káresemény szintén gyökeresen és helyrehozhatatlanul megváltoztatta, hiszen míg a műtét előtt a szüleikkel harmonikus, kiegyensúlyozott családban éltek, ez a műtét után egyik napról a másikra megváltozott. Bár az édesanyjukat továbbra is családtagnak tekintik, vele nem tudnak kapcsolatot létesíteni, az anyai szeretet, figyelem hiányzik az életükből, azt a nagyszülei és az édesapjuk gondossága sem pótolhatja. Megállapította, hogy az őket ért nem vagyoni sérelem legalább olyan súlyú, mint amit az I. rendű felperes elszenvedett, ezért személyenként 20 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg nekik.

A pszichológus szakvélemény alapján azt állapította meg, hogy a VI. rendű felperes az élettársa betegségét, valamint a saját megváltozott életkörülményeit és a családi életének felbomlását nehezen viseli, ennek ellenére olyan mértékű életminőség-változás vagy egészségromlás, amely személyiségi jogi sérelmet jelentene, nem következett be nála, erre nézve bizonyítást nem ajánlott fel, ezért a nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló keresetét az elsőfokú bíróság elutasította.

Az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes gondozása, ápolása, felügyelete napi 24 órás tevékenység, ezért a II. és a III. rendű felpereseket megillető ápolási és gondozási díjat a mindenkor minimálbér háromszorosának megfelelő összegben határozta meg, amely 2010. szeptember 10. napjától 2017. április 30. napjáig 23 000 506 Ft-nak felelt meg. Ebből levonta azt a 3 570 000 Ft-ot, amelyet az alperes a 41. sorszámú ideiglenes intézkedés alapján 2015 decemberétől 2017. április 30. napjáig megfizetett a II. és a III. rendű felpereseknek, így 19 936 000 Ft maradt, amelyből a II. és a III. rendű felperesekre személyenként 9 968 000 Ft jutott. Ebből a II. rendű felperes tekintetében levont 3 189 553 Ft-ot, amely a neki 2010. október 12. napjától 2017. április 30. napjáig folyósított ápolási díj nyugdíjjarulékkel csökkentett összege volt. Így a 2017. április 30. napjáig lejárt ápolási-gondozási díjat a II. rendű felperes esetében 6 778 447 Ft-ban, a III. rendű felperes esetében pedig 9 968 000 Ft-ban, az alperes által ezen a címen 2017. május 1. napjától kezdődően fizetendő járadék havi összegét a II. rendű felperes esetében 141 030 Ft-ban, a III. rendű felperes esetében pedig 191 250 Ft-ban határozta meg.

Megállapította, hogy az I. rendű felperes a műtét idején munkaviszonyban állt, és minimálbért keresett, amelyet a káresemény elmaradása esetén is elérhetett volna. Ezen

elmaradt jövedelemnek a 2010. május 6. napjától 2017. április 30. napjáig számított, járulékokkal csökkentett összegét 6 467 880 Ft-ban határozta meg. Ebből levonta az I. rendű felperes által ebben az időszakban megkapott 3 690 015 Ft rokkantnyugdíjat, így az I. rendű felperes 2017. április 30. napjáig keletkezett jövedelemvesztését 2 777 865 Ft-ban, a 2017. május 1. napjától kezdődően neki járó jövedelempótló járadék havi összegét pedig 48 863 Ft-ban állapította meg.

Rámutatott, hogy a II. és a III. rendű felperesek nem igazolták, hogy a lakásukat ténylegesen miként és milyen költség ellenében alakították át az I. rendű felperes állapota miatt, ezért ezt a keresetüket el kellett utasítani.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 81. §-ának (2) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperesek részére perköltség megfizetésére, megállapította ugyanakkor, hogy a költségmentes felperesek és az illetékmentes alperes helyett a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A felperesek a fellebbezésükben azt kérték, hogy az ítéltábla emelje fel a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét az I. rendű felperes tekintetében 35 000 000 Ft-ra, a II. és a III. rendű felperesek esetében személyenként 15 000 000 Ft-ra, a IV. és az V. rendű felperesek tekintetében pedig személyenként 30 000 000 Ft-ra, továbbá kötelezze az alperest a VI. rendű felperes részére 15 000 000 Ft és járulékai nem vagyoni kártérítés címén történő megfizetésére. Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság az I-V. rendű felperesek tekintetében nem vette kellő súllyal figyelembe az őket ért nem vagyoni hátrányok súlyosságát, a közrehatásuk teljes hiányát, az alperes nagyfokú gondatlanságát, valamint azt, hogy a per elhúzódott, amely alatt az alperes nem járult hozzá az I-V. rendű felperesek megnövekedett kiadásaihoz, így jelentős tartozásokat halmoztak fel. A VI. rendű felperes arra hivatkozott, hogy a rendelkezésre álló adatok, ezen belül a pszichológus szakvélemény teljes egészében alátámasztja azt, hogy az ő személyhez fűződő jogai is sérültek, és bár a műtét után nem költözött a II. és a III. rendű felperesekhez, azóta is szoros kapcsolatot tart velük, segíti őket, új párkapcsolatot pedig hosszú ideig nem létesített.

A II. és a III. rendű felperesek a fellebbezésükben kérték továbbá, hogy az ítéltábla a nekik járó ápolás és gondozás díját a módosított keresetüknek megfelelően, azaz a mindenkor minimálbér kétszeresének megfelelő összegre emelje fel, valamint kötelezze az alperest 1 200 000 Ft és járulékainak megfelelő lakás-átalakítási költség megfizetésére. Ez utóbbi kapcsán arra hivatkoztak, hogy a kiadások összegének igazolására azért nem kértek szakértőt, mert el akarták kerülni a per további elhúzódását.

A felperesek fellebbezése kiterjedt arra is, hogy az ítéltábla mellőzze az alperes részére engedélyezett részletfizetést, továbbá a nekik járó elsőfokú perköltséget a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.042/2014/9. számú hatályon kívül helyező végzésében megállapított perköltségre és a jogi képviselő büntetőeljárásban végzett képviseleti tevékenységére is figyelemmel magasabb összegben állapítsa meg.

Az alperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét szállítsa le az I. rendű felperes esetében 15 000 000 Ft-ra, a II. és a III. rendű felperesek esetében személyenként 5 000 000 Ft-ra, a IV. és az V. rendű felperesek tekintetében pedig személyenként 8 000 000 Ft-ra. Arra hivatkozott, hogy a III. rendű felperes a saját nyilatkozata szerint már korábban is nevelte a IV. és az V. rendű felpereseket, a II-V. rendű felperesek a helyzetükhöz alkalmazkodtak, betegségi szintű mentális zavara egyiküknek sincs, gyógykezelésre nem szorulnak, példamutató egységben, családként élnek. Ezért - a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.023/2012/4., Pf.I.20.787/2012/7., a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.009/2013/5. és a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.154/2014/6. számú ítéleteire is figyelemmel - eltúlozottnak minősítette az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítéseket.

Kérte, hogy az ítéltábla a II. rendű felperes részére ápolás-gondozás címén megítélt vagyoni kártérítés tőkeösszegét 2 476 400 Ft-ra, a járadékot pedig havi 71 700 Ft-ra, a III. rendű felperes részére ápolás-gondozás címén megítélt vagyoni kártérítés tőkeösszegét 6 032 500 Ft-ra, a járadékot pedig havi 127 500 Ft-ra szállítsa le. Arra hivatkozott, hogy a II. és a III. rendű felpereseket legfeljebb a mindenkori minimálbérnek megfelelő összegű ápolási és gondozási díj illeti meg, amely napi 8 órás munkavégzést takar, ténylegesen ennél több tevékenységet az I. rendű felperes ellátása nem igényel. Kifejtette azt is, hogy a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 1/2006. (V.22.) PK véleménye, valamint a PK 35. és 46. számú állásfoglalások alapján a II. rendű felperes által kapott ápolási díjat teljes összegben le kellett volna vonni a neki járó ápolási és gondozási díjból, ezért tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az ápolási díjnak csak a nyugdíjjárulékmal csökkentett összegét helyezte levonásba. Mindezek tükrében álláspontja szerint a II. és a III. rendű felpereseket a fellebbezésében foglalt összeget meghaladóan nem illeti meg ápolási- gondozási díj.

Az alperes fellebbezése kiterjedt arra is, hogy az ítéltábla az ideiglenes intézkedést 2017. április 30. napjával szüntesse meg. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem határozta meg, hogy az ideiglenes intézkedést mely időponttal szünteti meg, ezért annak folyósítását az alperes az 1952. évi Pp. 217. §-ának (6) bekezdése alapján csak az elsőfokú ítélet kézbesítésekor, azaz 2017. június 21. napján szüntethette meg. Mivel azonban az elsőfokú bíróság 2017. május 1. napjától kezdődően járadékfizetést írt elő, amelyet előzetesen végrehajthatónak nyilvánított, a 2017 májusában és júniusában kétszeres teljesítési kötelezettsége volt, hiszen fizetnie kellett az ideiglenes intézkedés és az előzetesen végrehajthatónak nyilvánított elsőfokú ítélet alapján is. Ezt a hibát érvelése szerint úgy lehet kijavítani, ha az ideiglenes intézkedés megszüntetésére 2017. április 30. napjával kerül sor.

A peres felek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítéletnek az ellenfél fellebbezése által támadott rendelkezéseit helyben hagyni kérték annak helyes indokaira figyelemmel.

A fellebbezések kisebb részben alaposak.

Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését, amely:

- az alperest a fellebbezésében foglalt összegben nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte, továbbá a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet a felperesek fellebbezésében foglalt összeget meghaladóan elutasította; továbbá
- az alperest az I. rendű felperes részére az elsőfokú ítéletben írt mértékben jövedelempótló kártérítés, a II. és a III. rendű felperesek részére pedig az alperes fellebbezésében foglalt mértékben ápolási-gondozási díj megfizetésére kötelezte.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezéseit a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között (Pp. 253. §-ának (3) bekezdése) az alábbiak szerint bírálta felül.

Nem vagyoni kártérítés

A nem vagyoni kártérítés célja a károsultat ért személyi (nem vagyoni) sérelmek vagyoni eszközökkel történő hozzávetőleges kompenzálása, ezért a nem vagyoni kártérítés összegének arányban kell állnia a bekövetkezett személyi (nem vagyoni) sérelmek súlyával és következményeivel.

Azt, hogy az I., a II. és a III. rendű felpereseket az alperes mulasztása miatt milyen nem vagyoni hátrányok érték, az elsőfokú bíróság a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével, helyesen állapította meg. A nekik megítélt nem vagyoni kárpótlás összege arányban áll ezen nem vagyoni hátrányokkal, megfelel a káreseménykor fennállt ár- és értékviszonyoknak, valamint kielégíti az egységesség követelményét is, azaz azt a jogos társadalmi igényt, hogy a hasonló időszakban bekövetkezett, hasonló mértékű károkért közel azonos összegű nem vagyoni kártérítés kerüljön megállapításra.

Az irányadó bírói gyakorlatot jól tükrözi a Fővárosi Ítélet tábla 4.Pf.21.312/2009/7. szám alatt meghozott ítélete, amely egy 2008-ban történt közlekedési baleset fiatal felnőtt, kiterjedt agyzúzódást, kemény agyburok alatti vérzést, következményes vizenyős agyduzzadást, jobb tüdő és máj zúzódást elszenvedő, a baleset miatt önálló életvezetésre alkalmatlan, 100%-os mértékben csökkent munkaképességű sérültjének - a károsodás idején fennállt ár- és értékviszonyok között - 15 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést állapított meg.

Jó viszonyítási alapként szolgál a Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.279/2012/3. számú ítélete is, amely egy 2008-ban történt közlekedési baleset akkor 16 éves, koponyalapi törést, következményes agyzúzódást, a nagy verőerek sérülésével járó jobb oldali combcsont-törést, bal oldali szárcapocscsont törést, a jobb oldali felkarcsont gumójának letörését, a fülei mögött bőrszakadást és jobb keze ujjainak sérülését elszenvedő, 67 %-os mértékben csökkent munkaképességű, visszafordíthatatlan mozgáskorlátozottságú, önmagát ellátni nem tudó, s mások állandó segítségére szoruló károsultja nem vagyoni hátrányainak a csökkentésére - a károkori ár- és értékviszonyok között - 17 500 000 Ft-ot tartott alkalmasnak.

Meg kell említeni a Fővárosi Ítélet tábla 6.Pf.22.245/2011/5. számú ítéletét, amely egy 2001-es közlekedési baleset akkor 22 esztendő, súlyos koponya-, és végtagsérüléseket

elszenvedő, látását és szaglását, illetve munkaképességét 100%-ban elvesztő károsultjának, akinek a jobb lábszárát térd alatt amputálni kellett, s akinek a sérülései következtében jelentősen megnőtt testsúlya miatt felborult az anyagcseréje és cukorbeteg lett, 27 000 000 Ft, az őt gondozó édesanyjának pedig 3 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítést ítelt meg a kárkori ár- és értékviszonyok figyelembevételével.

Az irányadó bírói gyakorlat példája a Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.22.145/2010/4. számú ítélete, amely a 2005-ben balesetet szenvedett, hosszú ideig kórházban ápolt, gyermekkorú károsultnak a jobb felkar és a jobb alsó végtag enyhe fokú mozgásbeszűkülése, illetőleg a koponya- és agysérülései következtében kialakult idegrendszeri pszichés károsodás miatt, amely össz-szervezeti szinten 80 %-os egészségkárosodást idézett elő, 20 000 000 Ft, az őt gondozó szülei részére pedig személyenként 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítelt meg a kárkori ár- és értékviszonyok között.

Jó viszonyítási alapot képez a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.023/2012/4. számú ítélete is, amely egy 2008-as közlekedési baleset következtében éberkómás állapotban került, magatehetetlen, önmaga ellátására képtelen, 48 éves károsultjának, akit táplálni, öltöztetni, fürdetni és folyamatosan mozgatni kell, s aki állandó pelenkázásra szorul, 10 000 000 Ft, az őt gondozó feleségének pedig 6 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítést állapított meg a kárkori ár- és értékviszonyok figyelembevételével.

Végül meg kell említeni a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.787/2012/7. számú ítéletét, amely egy 17 éves korában súlyos közlekedési balesetet szenvedett, önálló életvitelre alkalmatlanná vált, állandó felügyeletre és ápolásra szoruló, korábban aktív életet élő, sportoló károsultnak a kárkori: 2009-es ár és értékviszonyok között 20 000 000 Ft-ot, az őt gondozó édesapjának 7 000 000 Ft-ot, a testvéreinek pedig személyenként 1 000 000 Ft-ot ítelt meg.

Jól látható, hogy a fiatal felnőttként, rendkívül súlyos nem vagyoni hátrányokat elszenvedett I. rendű felperesnek megítélt 20 000 000 Ft megfelel a hasonló életkorban, hasonlóan súlyos sérüléseket elszenvedett károsultak részére közel azonos ár- és értékviszony között megítélt nem vagyoni kártérítések összegének, ezért annak sem a felemelése, sem pedig a leszállítása nem volt indokolt.

Kétségtelen tény, hogy a II. és a III. rendű felpereseknek személyenként megítélt 10 000 000 Ft meghaladja azt a nem vagyoni kárpótlást, amelyet az I. rendű felpereshez hasonlóan súlyos sérüléseket elszenvedett károsultakat ápoló-gondozó szülők a fenti ítéletek szerint a perbelivel közel azonos ár- és értékviszonyok között kaptak. A nekik járó nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során azonban nemcsak arra kellett figyelemmel lenni, hogy az időskorú II. és III. rendű felperesek a káresemény miatt a magatehetetlenné vált leányuk napi 24 órás ápolására és gondozására kényszerültek, hanem arra is, hogy emellett a káresemény óta nekik kell gondoskodniuk a kiskorú unokaik: a IV. és az V. rendű felperesek ellátásáról is. Köztudomású, azaz külön bizonyítást nem igénylő tény (1952. évi Pp. 163. §-ának (3) bekezdése), hogy e két tevékenység - a II. és a III. rendű felperesek életkorára is figyelemmel - együttesen igen jelentős fizikai és

lelki megterhelést ró rájuk, amely indokoltá teszi azt, hogy ennek ellentételezéseként magasabb összegű kárpótlást kapjanak, mint azok a szülők, akiknek a szintén súlyos sérülést szenvedett gyermekeik ápolása mellett ehhez hasonló többletterheket ilyen idős életkorban nem kellett felvállalniuk.

Mindezen nem változtat az a tény, hogy a III. rendű felperes a pszichológiai szakvéleményben azt nyilatkozta, hogy korábban is ő volt a kiskorú gyermekek gyámja, és „ő nevelte őket.” Ennek egyedüli oka ugyanis e nyilatkozat szerint az volt, hogy az I. rendű felperes kiskorúként szülte meg a gyermekeit, így szükség volt egy olyan nagykorú hozzátartozóra, akin a szülői felelősséggel együtt járó kötelezettségek számon kérhetőek. E nyilatkozat nem jelenti ugyanakkor azt, hogy a II. és a III. rendű felperesek a műtét előtt is ugyanolyan helyzetben voltak, mint jelenleg. A műtét idején az I. rendű felperes már öt éve nagykorú volt, és a szüleitől vitán felül külön háztartásban élt, ahol a VI. rendű felperessel közösen nevelte a gyermekeit. A műtét óta azonban e tevékenység terhét és felelősségét - a VI. rendű felperes eseti segítsége mellett - kizárólag a II. és a III. rendű felperesek viselik, így joggal tartottak igényt azon nem vagyoni hátrányok megtérítésére is, amelyek őket ezzel okozati összefüggésben érték.

Erre figyelemmel az alperes alap nélkül kérte a II. és a III. rendű felpereseknek megítélt nem vagyoni kártérítés leszállítását, mivel pedig e kárpótlás összege arányban áll az őket ért nem vagyoni sérelmekkel, az irányadó bírói gyakorlattal, továbbá a károk ár- és értékviszonyokkal is, annak felemelésére sem volt lehetőség.

A IV. és az V. rendű felpereseket ért nem vagyoni hátrányok körét az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen, a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése útján állapította meg. Az alperes fellebbezésének tükrében ki kell emelni, hogy a szüleiket kiskorban elveszített gyermekek részére megítélt nem vagyoni kárpótlások mértéke csak annyiban szolgálhat viszonyítási alapként a IV. és az V. rendű felpereseknek járó nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során, hogy e gyermekekhez hasonlóan a IV. és az V. rendű felperesek is elveszítették az édesanyjukat, így elszenvedték mindazokat a nem vagyoni hátrányokat, amelyek egy ilyen súlyos veszteséggel köztudomásúan együtt járnak. Ezen sérelmek mellett azonban a IV. és az V. rendű felpereseknek olyan lelki többletterheket is viselniük kell, amelyek a szüleiket kiskorukban elvesztő gyermekeket nem sújtják. Ennek oka egyrészt az, hogy minden nap szembesülniük azzal a kiszolgáltatott, magatehetetlen állapottal, amelybe az édesanyjuk az alperes miatt került. Másrészt nyilvánvaló, hogy a nagyszüleiket követően nekik kell majd gondoskodniuk az édesanyjuk napi 24 órás felügyeletéről, ápolásáról és gondozásáról, amely az egész hátralévő életükre közvetlenül és tartósan kihat. A nekik járó nem vagyoni kártérítés összegét tehát úgy kellett meghatározni, hogy az - a lehetőségekhez képest - kompenzálja az édesanyjuk elvesztésével együtt járó nem vagyoni sérelmek mellett ezeket az igen jelentős lelki többletterheket is.

Arra vonatkozóan, hogy a bírói gyakorlat a szülő halála miatt milyen összegű nem vagyoni kártérítést ítél meg a kiskorú károsultak részére, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.235/2012/7. számú ítélete szolgálhat példaként, amely az édesanyjukat az édesapjuk által elkövetett emberölés következtében 2008-ban elvesztő, a bűncselekmény elkövetésekor 16, illetőleg

11 esztendőes gyermekeknek személyenként 5 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést és annak kamatait ítélte meg. Viszonyítási alapként szolgálhat a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.668/2013/6. számú ítélete is, amely az édesanyját egyévesen, 2004-ben az édesapja által elkövetett emberölés miatt elvesztő gyermeknek 7 500 000 Ft nem vagyoni kárpótlást adott a kárkori ár- és értékviszonyok között. A bírói gyakorlatot tükrözi a Kúria Pfv.III.20.722/2010/3. számú ítélete is, amely az édesanyját 2003-ban elvesztő, de őt ténylegesen nem ismerő, új családban nevelkedő gyermeknek 3 000 000 Ft-ot ítelt meg a kárkori ár- és értékviszonyok figyelembevételével. A Kúria a Pfv.III.20.650/2009/7. számú, EBH2009.2043. szám alatt elvi határozatként is közzétett ítéletében pedig úgy foglalt állást, hogy az édesapját 2007-ben elvesztő, de ekkor már tőle különélő kiskorú gyermek a kárkori ár- és értékviszonyok között 4 500 000 Ft nem vagyoni kártérítésre jogosult.

Ezen bírói gyakorlat tükrében nem eltúlzott a IV. és az V. rendű felpereseknek személyenként megítélt 20 000 000 Ft, hiszen a fenti ítéletekben foglalt nem vagyoni kárpótlás csak a szülő elvesztésével együtt járó nem vagyoni sérelmek csökkentésére volt alkalmas, azon lelki többletterheket azonban, amelyek a IV. és az V. rendű felpereseknek viselniük kell, nem vette figyelembe. Márpedig ezek a terhek e gyermekeket egész hátralévő életükben elkísérik, így olyan közvetlen, tartós és súlyos nem vagyoni sérelmeket idéznek elő, amelyek - az őket ért többi nem vagyoni hátrányra is figyelemmel - összességében indokoltá teszik, hogy a IV és az V. rendű felperesek ugyanolyan mértékű nem vagyoni kárpótlást kapjanak, mint az édesanyjuk. Ezért az alperes fellebbezése ebben a körben sem volt eredményes.

A IV. és az V. rendű felperesek ugyanakkor alap nélkül kérték az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés felemelését, az ugyanis arányban áll az őket ért nem vagyoni sérelmekkel, megfelel a kárkori ár- és értékviszonyoknak, továbbá a bírói gyakorlatnak is, ezért az ő fellebbezésük sem foghatott helyt.

A VI. rendű felperes fellebbezése részben megalapozott volt, a bírói gyakorlat szerint ugyanis a károsult élettársának is jár nem vagyoni kártérítés (Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.22.818/1998/3.), feltéve, hogy az élettársi kapcsolat kellően szilárd volt a károsodás előtt, és - a lehetőségekhez képest - az maradt a károsodás után is (Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.551/2005/4.). Nem vitás, hogy a VI. rendű felperes a műtét idején már nyolc éve együtt élt az I. rendű felperessel, akivel közösen nevelték a két kiskorú gyermeküket. Egy családot alkottak, a kapcsolatuk szilárd alapokon állt. A káresemény folytán ez a családi egység véglegesen felbomlott, így sérült a VI. rendű felperesnek a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 15. §-ának (1) bekezdéséből, és az Alaptörvény L. cikkének (1) bekezdéséből levezethető családban éléshez való joga, ami már önmagában is köztudomású nem vagyoni sérelemmel jár. Azt a tényt, hogy mindez a VI. rendű felperest lelkiileg valóban megviselte, a pszichológus szakvélemény igazolta is.

E nem vagyoni sérelmek ellentételezéseként a VI. rendű felperes is jogosult nem vagyoni kártérítésre, függetlenül attól, hogy a káresemény bekövetkezése után az I. rendű felpereshez fűződő kapcsolata - az éberkómás állapot miatt részben szükségszerűen - már nem olyan szoros, amilyen a műtét előtt volt. Értékelni kell ugyanis, hogy ez a kapcsolat

nem szakadt meg, a VI. rendű felperes - noha már nem él együtt az I. rendű felperessel - nem vitásan gyakran látogatja őt, és igyekszik segítséget nyújtani az ápolásában-gondozásában.

Arra vonatkozóan, hogy az élettárs elvesztéséért a bírói gyakorlat milyen összegű nem vagyoni kártérítést ítél meg, a Kúria Pfv.III.20.722/2010/3. számú ítélete szolgálhat példaként, amely egy 2003-ban elhunyt személy halálkori élettársának, aki egy ideig a közös gyermeket egyedül nevelte, de azóta új családot alapított, 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítél meg a károk ár- és értékviszonyok között. Jó viszonyítási alapot jelent a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.931/2013/4. számú ítélete is, amely az élettársát és a testvérét 2009-ben, ugyanazon közlekedési balesetben elvesztő, ezt követően pedig az elhunyt élettársával közös két kiskorú gyermekét egyedül nevelő károsult részére az akkori ár- és értékviszonyok alapulvételével 2 000 000 Ft nem vagyoni kárpótlást ítél meg. A Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.21.248/2014/3. számú ítéletével pedig az élettársát 2010-ben - másfél évi együttélés után - elvesztő, pszichés károkat elszenvedett károsultnak az akkori ár- és értékviszonyok között 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést adott.

Ezen bírói gyakorlat tükrében az ítéltábla a VI. rendű felperesnek járó nem vagyoni kártérítés mértékét 1 000 000 Ft-ban határozta meg, amelynek során figyelembe vette, hogy bár a VI. rendű felperesnek is sérült a családban éléshez fűződő joga, s elszenvedte az ezzel együtt járó nem vagyoni hátrányokat, a káresemény óta nem ő ápolja-gondozza az I. rendű felperest, és nem ő gondoskodik a kiskorú gyermekeiről, hanem a II. és a III. rendű felperesek, így az ezzel kapcsolatos többletterheket nem ő viseli, ezért ennél nagyobb összegű kárpótlást nem követelhet. Az alperes az 1959. évi Ptk. 360. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján a káreseményt követő naptól kezdődően késedelmi kamatfizetésre is köteles.

Ápolás-gondozás

Az orvosszakértői vélemény szerint az I. rendű felperes napi 24 órás ápolásra, gondozásra és felügyeletre szorul, amelyet a II. és a III. rendű felperesek a lehető legnagyobb gondossággal látnak el, ezért az I. rendű felperesnek nem alakultak ki felfekvésees fekélyei, az izületei pedig jól mozgathatóak. Ennek tükrében nem volt eltúlzott, hogy az elsőfokú bíróság e napi 24 órában végzett gondos munka ellenértékét a napi 8 órás munkavégzésért járó mindenkori minimálbér háromszorosának megfelelő összegben határozta meg, ezért az alperes fellebbezése ebben a körben nem volt alapos. A II. és a III. rendű felperesek ugyanakkor szintén alap nélkül kérték ezen ápolási-gondozási díj felemelését a mindenkori minimálbér személyenkénti kétszeresére, a napi 24 órás ápolást, gondozást és felügyeletet ugyanis nem vitásan közösen, egymást segítve végzik, így e munka ellenértékeként ketten együtt nem igényelhetnek többet, mint a mindenkori minimálbér napi 24 órás munkára vetített összege.

Erre tekintettel a II. és a III. rendű felpereseket ápolási és gondozási díj címén 2010. szeptember 10. napjától 2017. április 30. napjáig megillető vagyoni kártérítés összegét az alábbiak szerint kell kiszámítani:

- 2010. szeptember 10-től 2010. december 31-ig: 3 hónap és 20 nap, amelyből 3 hónapra havi 73 500 Ft x 3 = 220 500 Ft/hó X 3 hó = 661 500 Ft, 20 napra pedig 220 500 Ft/30 nap X 20 nap = 147 000 Ft, összesen tehát 808 500 Ft.
- a 2011. évre: 12 hónap X 78 000 Ft/hó X 3 = 2 808 000 Ft.
- a 2012. évre: 12 hónap X 93 000 Ft/hó X 3 = 3 348 000 Ft.
- a 2013. évre: 12 hónap X 98 000 Ft/hó X 3 = 3 528 000 Ft.
- a 2014. évre: 12 hónap X 101 500 Ft/hó X 3 = 3 654 000 Ft.
- a 2015. évre: 12 hónap X 105 000 Ft/hó X 3 = 3 780 000 Ft.
- a 2016. évre: 12 hónap X 111 000 Ft/hó X 3 = 3 996 000 Ft.
- 2017. január 1-től 2017. április 30-ig: 4 hónap X 127 500 Ft/hó X 3 = 1 530 000 Ft, ami összesen 23 452 500 Ft.

Ebből le kell vonni az alperes által a II. és a III. rendű felperesek részére a 41. sorszámú ideiglenes intézkedés alapján 2015 decemberétől 2017. április 30-ig folyósított 3 570 000 Ft-ot, így 19 882 500 Ft marad, amelyből a II. és a III. rendű felperesekre személyenként 9 941 250 Ft esik.

Alappal kifogásolta az alperes, hogy az elsőfokú bíróság ezen összegből a II. rendű felperes esetében csak a neki folyósított ápolási díj nyugdíjjárulékkal csökkentett összegét vonta le. A nyugdíjjárulék levonása miatt ugyanis ez a jövedelem a II. rendű alperes nyugdíjlapjába beleszámít, ez a károsodásból eredő előny pedig figyelmen kívül maradna akkor, ha csak a nyugdíjjárulékkal csökkentett ápolási díj kerülne levonásra, így mindez a II. rendű felperes káron szerzéséhez vezetne. Ezért a II. rendű felperesnek járó vagyoni kártérítésből az ápolási díj nyugdíjjárulékkal nem csökkentett, bruttó összegét kell levonásba helyezni, amely:

- 2010. október 12-től 2010. december 31-ig: 2 hó X 37 050 Ft = 74 100 Ft + 19 napra 37 050 Ft/30 X 19 = 23 465 Ft, összesen 97 565 Ft
- a 2011., a 2012. és a 2013. évben: 36 hó X 38 350 Ft/hó, azaz 1 380 600 Ft,
- 2014-ben: 8 hó X 44 250 Ft/hó, azaz 354 000 Ft, 4 hó X 53 100 Ft/hó, azaz 212 400 Ft, összesen tehát 566 400 Ft,
- a 2015. és a 2016. években: 24 hó X 53 100 Ft/hó = 1 274 400 Ft,
- 2017. január 1-től 2017. április 30-ig: 4 hó X 55 800 Ft/hó = 223 200 Ft, ez mindösszesen 3 542 165 Ft.

Így a II. rendű felperesnek ápolási-gondozási díj címén 2017. április 30-ig 9 941 250 Ft - 3 542 165 Ft, azaz 6 399 085 Ft, a III. rendű felperesnek pedig 9 941 250 Ft ápolási díj jár. A II. rendű felperest ezen a címen megillető járadék összege 2017. május 1. napjától kezdődően havi 127 500 Ft X 3, azaz havi 382 500 Ft fele, vagyis havi 191 250 Ft, amelyből le kell vonni 53 100 Ft ápolási díjat, így járadékként havi 138 150 Ft állapítható meg. A III. rendű felperest ugyanezen a címen 2017. május 1. napjától kezdődően havi

191 250 Ft járadék illeti meg.

Ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezése

Nem értett egyet az ítélőtábla az alperes azon fellebbezési érvelésével, hogy az elsőfokú bíróságnak meg kellett volna határoznia a 41. sorszám alatt meghozott ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezésének időpontját. Az ideiglenes intézkedés hatályon kívül helyezéséről szóló rendelkezés nem tartalmaz „teljesítési időt”, ezért arra az 1952. évi Pp. 217. §-ának (6) bekezdése nem vonatkozik. E rendelkezéshez fűződő joghatások valójában már annak kihirdetésével beálltak, így az alperes 2017. május 16. napját követően nem volt köteles arra, hogy a II. és a III. rendű felperes részére megfizesse a hatályon kívül helyezett ideiglenes intézkedésben foglalt járadékot.

Annyiban ugyanakkor helytálló volt az alperes fellebbezése, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét olyan időpontban hirdette ki, amikor az ideiglenes intézkedés alapján 2017 májusára fizetendő járadék már esedékessé vált, hiszen azt a 41. sorszámú végzés szerint 2017. május 5. napjáig kellett teljesíteni. Ezt az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, és az ítéletében ugyanerre a hónapra vonatkozóan járadékfizetésre is kötelezte az alperest, azaz kétszeres teljesítést írt elő számára.

Ezt a hibát az ítélőtábla akként küszöbölte ki, hogy a II. és a III. rendű felpereseket megillető ápolási és gondozási díj elszámolását 2017 május hónapra is elvégezte, ennek során levonta az alperes által ezen hónapra megfizetett ideiglenes intézkedés összegét, és megállapította, hogy az alperes csak 2017. június 1. napjától köteles járadékfizetésre.

A II. és a III. rendű felpereseket 2017. április 30-ig 19 882 500 Ft ideiglenes intézkedéssel csökkentett ápolási díj illeti meg, amelyhez hozzá kell számítani a 2017 májusában lejárt 127 500 Ft/hó $\times 3 = 382\,500$ Ft-ot. Így 20 265 000 Ft adódik, amelyből le kell vonni az alperes által az ideiglenes intézkedés alapján ezen hónapra megfizetett 210 000 Ft-ot, ezért 20 055 000 Ft marad, amelyből a II. és a III. rendű felperesekre személyenként 10 027 500 Ft esik. Ebből a II. rendű felperes esetében le kell vonni 3 542 165 Ft + 55 800 Ft, azaz 3 597 965 Ft ápolási díjat, így neki 6 429 535 Ft jár, a III. rendű felperesnek pedig 10 027 500 Ft.

A 2017 júniusában szükségtelenül megfizetett ideiglenes intézkedést az alperes az elsőfokú ítélet nem fellebbezett része alapján fennálló tartozásába beszámíthatja.

Lakás-átalakítás

A II. és a III. rendű felperesek semmivel sem igazolták, hogy milyen módon és mennyi költség ellenében alakították át a lakásukat, annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 3. §-a (3) bekezdésében foglaltakról kellő részletességgel tájékoztatta őket. A 76. sorszámú beadványuk tanúsága szerint a II. és a III. rendű felperesek maguk is tisztában voltak azzal, hogy a bizonyítási kötelezettségük teljesítéséhez az alperes elismerésének hiányában szakértő kirendelése szükséges, ilyen indítvánnyal azonban nem éltek, ezért az elsőfokú bíróság - bizonyítatlanság okán - jogszerűen utasította el ezt a kereseti kérelmüket.

Részletfizetés

A felperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy az alperes részére nem volt indokolt részletfizetést engedélyezni, hiszen legkésőbb a jogerős közbenső ítélet meghozatala óta tisztában kellett lennie azzal, hogy jelentős összegű fizetési kötelezettsége áll fenn a felperesek felé, így arra kellő gondosság mellett tartalékot kellett volna képeznie. Ilyen körülmények között a részletfizetés engedélyezése súlyosan sérti a felperesek azon jogos érdekét, hogy a régóta lejárt követelésükhöz belátható időn belül, lehetőleg egyösszegben hozzájussanak.

A kifejtett okok miatt az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - a II. és a III. rendű felpereseknek járó ápolási és gondozási díj, valamint a VI. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés tekintetében - részben megváltoztatta, továbbá mellőzte az alperes részére engedélyezett részletfizetést, és a teljesítési határidőt az 1952. évi Pp. 217. §-ának (1) bekezdése alapján 15 napban határozta meg.

A felperesek fellebbezési tárgyaláson előadott nyilatkozata alapján nem volt lehetőség arra, hogy az ítélet tábla kiegészítse az elsőfokú ítéletet azzal, hogy az I., a IV. és az V. rendű felpereseknek megítélt kártérítést gyámhatósági fenntartásos betétbe kell helyezni, erre irányuló fellebbezési kérelmet ugyanis egyik fél sem terjesztett elő.

A megváltoztatott döntés következtében módosult a pernyertesség-pervesztesség aránya, amelynek kiszámítása során az ítélet tábla a felperesek keresetlevélben foglalt - az ápolási díj tekintetében a 76. sorszámú beadványban felemelt - keresetét vette alapul, ez tartalmazta ugyanis az általuk követelt legmagasabb perértékű követelést, így az nem csupán az illeték, hanem a pernyertesség számításának alapjául is szolgált.

*

	Kereseti perérték	Pernyertesség
--	-------------------	---------------

Nem vagyoni kártérítés	175 000 000 Ft	61 000 000 Ft
Ápolás-gondozás	személyenként a mindenkori minimálbér kétszerese, azaz 127 500 Ft/hó X 2 X 12 = személyenként 3 060 000 Ft, ami összesen 6 120 000 Ft	a II. rendű felperes esetén 138 150 Ft/hó X 12 = 1 657 800 Ft a III. rendű felperes esetén: 191 250 Ft/hó X 12 = 2 295 000 Ft
Jövedelemvesztés	a keresetlevél szerint 75 545 Ft/hó X 12 = 906 540 Ft	48 863 Ft/hó X 12 = 586 356 Ft
Lakás átalakítás	1 200 000 Ft	0 Ft
Összesen	183 226 540 Ft	65 539 156 Ft

*

Így a felperesek elsőfokú pernyertessége 35,76 %, az alperesé 64,24%. Az alperes 52 148 228 Ft erejéig tisztán pernyertes lett, ezért 500 000 Ft + 1 264 447 Ft, azaz 1 764 447 Ft + áfa, vagyis 2 240 848 Ft jogi képviselői munkadíjra jogosult a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és 4/A. §-a alapján. Az általa előlegezett szakértői díjat és az állam előlegezett költséget ugyanakkor az alperes köteles viselni, csakúgy, mint a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.042/2014/9. számú hatályon kívül helyező végzésében foglalt perköltséget, mert ezen kiadások a jogalap körében, továbbá olyan kártérítési tételek kapcsán keletkeztek, amelyek tekintetében a felperesek túlnyomórészt pernyertesek lettek. Emiatt az alperesnek járó perköltséget csökkenteni kell a felperesek hatályon kívül helyező végzésben megállapított 1 000 000 Ft perköltségével. Ennél nagyobb összegű csökkentésre az ítéltábla nem látott lehetőséget, hiszen a felperesek jogi képviselője részére nem követelhető magasabb díjazás arra hivatkozással, hogy a perrel összefüggő büntetőeljárás során is képviselői tevékenységet látott el.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását, és a felpereseket kötelezte egyetemlegesen 1 240 848 Ft elsőfokú perköltség megfizetésére (1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, 82. §-ának (1) bekezdése). Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesek fellebbezése tekintetében a pertárgyérték és a pernyertesség-pervesztesség aránya az alábbiak szerint számítható ki:

	Fellebbezési perérték	Pernyertesség
Nem vagyoni kártérítés	60 000 000 Ft	1 000 000 Ft
Ápolás-gondozás	a II. rendű felperes esetében: (255 000	0 Ft

	Ft/hó - 141 030 Ft/hó) X 12 = 1 367 640 Ft a III. rendű felperes esetében: (255 000 Ft/hó - 191 250 Ft/hó) X 12 = 765 000 Ft	
Lakás átalakítás	1 200 000 Ft	0 Ft
Összesen	63 332 640 Ft	1 000 000 Ft

A felperesek a fellebbezésük tekintetében 1,58%-ban, az alperes 98,42%-ban lett pernyertes, az alperes tiszta pernyertessége tehát 61 332 640 Ft erejéig áll fenn, amely után 250 000 Ft + 769 990 Ft, azaz 1 019 990 Ft jogi képviselői munkadíjat követelhet az R. 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és (5) bekezdése alapján.

Az alperes fellebbezése tekintetében a pertárgyérték és a pernyertesség-pervesztesség aránya az alábbiak szerint számítható ki:

	Fellebbezési perérték	Pernyertesség
Nem vagyoni kártérítés	39 000 000 Ft	0 Ft
Ápolás-gondozás	a II. rendű felperes esetében: (141 030 Ft/hó - 71 700 Ft/hó) X 12 = 831 960 Ft a III. rendű felperes esetében: (191 250 Ft/hó - 127 500 Ft/hó) X 12 = 765 000 Ft	a II. rendű felperes esetében: (141 030 Ft/hó - 138 150 Ft/hó) X 12 = 34 560 Ft a III. rendű felperes esetében: 0 Ft.
Összesen	40 596 960 Ft	34 560 Ft

Az alperes a saját fellebbezése kapcsán 0,08 %-ban, a felperesek pedig 99,02 %-ban lettek pernyertesek. A felperesek tiszta pernyertessége 40 527 840 Ft, amely után 250 000 Ft + 457 918 Ft, azaz 707 918 Ft jogi képviselői munkadíjra jogosultak az R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján.

Az egymással szemben fennálló perköltség igények beszámítását követően az ítéletábra a felpereseket kötelezte egyetemlegesen 312 072 Ft + áfa, azaz 396 331 Ft másodfokú perköltség megfizetésére (1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, 82. §-ának (1) bekezdése).

A le nem rótt fellebbezési illetéket a költségmentes felperesek és az illetékmentes alperes helyett az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 4. §-ának (1) bekezdése, 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja).

Debrecen, 2018. január 25. napján

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Tóth Endre Tamás s.k. bíró

A kiadmány hiteléről:

tisztviselő

Debreceni Ítéltábla
Pf.I.20.676/2017/5.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Helmeczy László ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, III. rendű felperes neve (címe) III. rendű, IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű, V.rendű felperes neve (címe) V. rendű és VI.rendű felperes neve (címe) VI. rendű felpereseknek - a Szűcs Ügyvédi Iroda (fél címe 3, ügyintéző: dr. Szűcs Andrea ügyvéd) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen - amelynek pernyertessége érdekében a Dr. Polecsák Mária Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Polecsák Mária ügyvéd) által képviselt beavatkozó neve (címe) beavatkozott - kártérítés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.749/2014/94. számú, 95. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperesek által 97. sorszám, az alperes által pedig 96. és 99. sorszámok alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla a Pf.I.20.676/2017/4. számú ítéletének rendelkező részét kijavítja akként, hogy nem mellőzi az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását és nem kötelezi a felpereseket elsőfokú perköltség megfizetésére, hanem az alperes elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét 283 152 (kétszáznyolcvanháromezer-százötvenkét) forintba leszállítja.

Az ítélet indokolás részét akként javítja ki, hogy helyesen 81 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés erejéig lettek pernyertesek a felperesek, így a felperesek elsőfokú pernyertessége 46,68 %.

A végzés rendelkező részt kijavító része ellen a kézbesítésétől számított 15 nap alatt a Kúriához címezett, de a Debreceni Ítéltáblán írásban, négy egyező példányban előterjesztett fellebbezéssel lehet élni.

I n d o k o l á s

A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.676/2017/4. számú ítéletében - egyebek mellett - mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását, és kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 1 240 848 Ft elsőfokú perköltséget. Ez a döntés azonban - számítási hiba folytán - téves. A felperesek ugyanis az elsőfokú eljárás során nem 61 000 000 Ft, hanem helyesen 81 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés tekintetében lettek pernyertesek, ezért a pernyertességük aránya az alábbiak szerint számítható ki.

	Kereseti perérték	Pernyertesség
Nem vagyoni kártérítés	175 000 000 Ft	81 000 000 Ft
Ápolás-gondozás	személyenként a mindenkor minimálbér kétszerese, azaz 127 500 Ft/hó X 2 X 12 = személyenként 3 060 000 Ft, ami összesen 6 120 000 Ft	a II. rendű felperes esetén 138 150 Ft/hó X 12 = 1 657 800 Ft a III. rendű felperes esetén: 191 250 Ft/hó X 12 = 2 295 000 Ft
Jövedelemveszteség	a keresetlevél szerint 75 545 Ft/hó X 12 = 906 540 Ft	48 863 Ft/hó X 12 = 586 356 Ft
Lakás átalakítás	1 200 000 Ft	0 Ft
Összesen	183 226 540 Ft	85 539 156 Ft

Így a felperesek elsőfokú pernyertessége 46,68 %, az alperesé pedig 53,32%. Erre tekintettel az alperes 12 148 228 Ft perérték erejéig tisztán pernyertes lett, így őt 500 000 Ft + 64 447 Ft, azaz 564 447 Ft + áfa, vagyis 716 848 Ft jogi képviselői munkadíj illeti meg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és 4/A. §-a alapján. Ezzel szemben a felperesek a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.042/2014/9. számú hatályon kívül helyező végzése alapján 1 000 000 Ft perköltségre jogosultak, ezért az alperes a kettő különbözeteként 283 152 Ft elsőfokú perköltség megfizetésére köteles.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla a számítási hibát a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 224. §-ának (1) bekezdése alapján kijavította akként, hogy nem mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását és nem kötelezte a

felpereseket elsőfokú perköltség megfizetésére, hanem az alperes elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét 283 152 Ft-ra leszállította.

A felperesek 46,68 %-os pernyertessége mellett sem látott módot az ítélőtábla az 1952-es Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében írt szabály alkalmazására.

A végzés ellen az 1952. évi Pp. 224. §-ának (4) bekezdése biztosítja a fellebbezés jogát.

Debrecen, 2018. január 25. napján

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Tóth Endre Tamás s.k. bíró

Záradék:

A végzés 2018. február 21. napján jogerős.

Debrecen, 2018. február 26.

Dr. Bakó Pál s.k.
a tanács elnöke
A kiadmány hiteléül:

tisztviselő